

De scheppende mens als doel

Jonas Staal pleit voor een nieuwe coalitie

Maandag 20 juni is Jonas Staal één van de sprekers tijdens de rondetafelbijeenkomst over 'de nieuwe visie cultuurbeleid'. Zijn bijdrage is nu al hier te lezen. Discussieer mee.

Op 27 juni 2011 debatteert de Kamer in een nota-overleg over de uitwerking van de uitgangspunten cultuurbeleid. Ook heeft de Kamer onlangs een advies van de Raad van Cultuur ontvangen: Advies bezuiniging cultuur 2013-2016, Noodgedwongen keuzen. Naar aanleiding van dit advies en ter voorbereiding van dit debat organiseert de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer der Staten Generaal op 20 juni 2011 een rondetafelgesprek over dit onderwerp. Het rondetafelgesprek heeft een openbaar karakter en vindt plaats van 12.30 tot 16.30 uur in het gebouw van de Tweede Kamer, ingang Plein 2.

In de eerste ronde 'Maatschappij en democratie / algemene visie' (12.30 - 13.45 uur) ben ik gevraagd een bijdrage te leveren. Deze bestaat uit het introduceren en verdedigen van de volgende drie punten:

EEN NIEUWE COALITIE

Inbreng Jonas Staal

1.

De keuze vandaag is die tussen de controlemaatschappij en de open samenleving. Deze regering staat een systematische aanval voor op alle kritische componenten in onze cultuur en duldt daarin geen tegenspraak. Dat gaat onderwijzers, werkers, journalisten, academici, rechters, studenten, politici en kunstenaars allen en gezamenlijk aan. De aanval op de een is een aanval op de ander. Deze regering wenst onze samenleving alleen te duiden in de wereld van markt en strijd en heeft duidelijk gemaakt het punt van onderhandeling voorbij te zijn; laten wij dit erkennen: wij moeten ophouden met *reageren*, en beginnen met *ageren*.

2.

Het doel van een hoogontwikkelde samenleving is het bevorderen van het scheppend potentieel van elk mens. Ik stel een fundamentele omslag voor in het denken over de rol van kunst en cultuur in de samenleving. Die gaat in de eerste instantie helemaal niet over geld. Deze omslag betreft de vraag wat een hoogontwikkelde samenleving als de onze voorstaat. Willen wij ons leven echt slijten als 'hardwerkende Nederlanders', als veredelde productiemachines? Is dat het enige wat onze 'beschaving' kan bedenken als toekomstbeeld? Nog meer produceren, nog meer concurreren, nog rijker worden, nog meer competitie, nog meer ongelijkheid bevorderen? Laten wij de hardwerkende Nederlander confronteren met een ander ideaal: dat van de scheppende mens. Kunst is hier niet langer een middel ter verpozing, een glossy exponent van entertainment in handen van mediamagnaten als Joop van den Ende, maar een *vooruitgangsideaal*. Ik stel voor hiernaar te handelen: bevrijdt kunst van haar obligate kolom in het partijprogramma, zijnde goed voor sociale cohesie of economie; kunst

heeft hier niets mee van doen, want kunst is geen middel: *kunst is een doel*. De scheppende mens hoort het doel van iedere zichzelf respecterende samenleving te zijn.

3.

Kritische componenten in onze samenleving moeten zich verenigen. Samen met politici van diverse partijen en een grote variëteit aan kunstenaars is in kunstruimte W139 te Amsterdam het project *Allegories of Good and Bad Government* gerealiseerd. Vier kunstenaars en vier politici leefden hier vier dagen en drie nachten samen (van 1 t/m 4 mei) om te onderzoeken hoe zij tot een gezamenlijk agenda zouden kunnen komen. Dit vanuit de overtuiging dat politiek en kunst medescheppers van onze samenleving zijn en daarin een *beschavingsproject* delen. Het begrip ‘scheppende mens’ is uit dit gezamenlijke gesprek geboren. Dit project reikt dan ook verder dan de kaders van de Kamer en de ambtenarij, of de kaders van musea en kunstinstituten. Ik durf te stellen dat hiermee een aanzet is gedaan voor een werkelijk andere rol van zowel politiek als kunst, door beide disciplines in relatie tot elkaar vorm te geven. Ik stel voor deze samenwerking voort te zetten, niet alleen tussen kunst en politiek, maar ook met onderwijzers en academici, met de vakbonden en journalisten, met werkers en studenten. Om zo gezamenlijk tot een nieuw ontwerp te komen van de open samenleving.

U bent bij dezen uitgenodigd om in deze *nieuwe coalitie* zitting te nemen.

<http://www.metropolism.com/opinion/de-scheppende-mens-als-doel/>